

Чистякова Л.О.,
кандидат педагогічних наук,
доцент
(Центральноукраїнський
державний педагогічний
університет імені
Володимира Винниченка)

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА СВІТОГЛЯДУ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ У СЕРЕДНІЙ І СТАРШІЙ ШКОЛІ

У сучасних умовах активного розвитку науки і техніки посилюється значний вплив господарсько-економічної діяльності людини в природні процеси, який має як позитивні, так і негативні наслідки. Людство отримує усе необхідне для свого існування, активно використовує природні ресурси, задовольняючи свої потреби. Як наслідок – забруднення навколишнього середовища, байдуже ставлення до природи, низька екологічна культура. Постає проблема усвідомленого ставлення до природи, формування екологічного мислення та світогляду, виховання цінностей у фундаментальних відносинах «людина – природа», розвитку екологічної культури. Значні можливості у розв'язанні цієї проблеми мають уроки трудового навчання та технологій у середній та старшій школі, на яких учні залучаються до навчально-пізнавальної, предметно-перетворювальної, соціально-комунікативної, художньо-естетичної та іншої діяльності.

Однією із ключових компетентностей, які формуються в учнів під час проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання та технологій, є екологічна грамотність та орієнтир на здорове життя. Наскрізною змістовною лінією навчальної програми з трудового навчання є «Екологічна безпека та сталий розвиток», яка сприяє усвідомленню учнями важливості збереження довкілля, відповідальному споживанню природних ресурсів; формує соціально-моральні цінності шанобливого ставлення до навколишнього середовища, відповідальну екологічну свідомість.

Художньо-трудова діяльність учнів на уроках трудового навчання та технологій є перетворювальною за своєю суттю, впливає на соціальний і духовний розвиток школяра, оскільки саме в цій діяльності діти оволодівають соціальним, моральним і трудовим досвідом. Вони безпосередньо зустрічаються з реальною дійсністю, практичними задачами, конкретними життєвими ситуаціями, що пов'язані з подоланням труднощів і вимагають від них вольових зусиль, самостійних рішень, узгоджених дій. Для дитини її практична діяльність втілюється у продукті, створеному своєю працею і своїми руками.

Задача педагога – організувати роботу так, щоб у процесі перетворювальної діяльності формувати в учнів глибокі знання про навколишнє середовище (природне і соціальне), екологічне мислення та дбайливе ставлення до власного здоров'я й природи; залучати учнів до розв'язання екологічних проблем шляхом участі у природоохоронних заходах (на локальному та місцевому рівнях), спонукати до недопущення у своїй трудовій діяльності негативного впливу на довкілля, знайомити школярів з можливими негативними наслідками непродуманої природно-перетворювальної діяльності людини.